

L'òptica andorrana de la Creu Roja en les desigualtats emergents al Principat

Josep POL i PEDRÓS

Si hi ha una cosa que ens va ensenyar la pandèmia és que calia adaptar-nos als canvis que s'estaven produint, que les coses poden canviar d'un dia per l'altre, i amb una entitat com la que presideixo, aquesta premissa resilient l'hem tinguda sempre ben present.

Des de l'entitat, s'està constatant com les unitats familiars que no poden cobrir les seves necessitats bàsiques (les anomenades despeses essencials) creixen exponencialment, són llars que no poden cobrir la suma de les despeses en aliments, lloguer de l'habitatge, subministraments diversos, etcètera.

És un peix que es mossega la cua i que es retroalimenta; no dic res que no se sàpiga, com més puguen els tipus d'interès i la inflació, més famílies vulnerables trobem, les despeses d'alimentació, factures i habitatge s'han de pagar, però... a costa de què?

La major part dels ingressos són destinats a béns de primera necessitat. Si a aquestes despeses afegim les del lloguer de l'habitatge, sense una intervenció decidida del Govern per controlar-ne els preus, aquesta despesa essencial es dispara.

Mireu, dades objectives de la nostra àrea social, on s'intenta millorar la qualitat de vida dels diferents **col·lectius vulnerables** o **en risc d'exclusió social**. En aquesta àrea es creen, gestionen i s'executen projectes que vetllen pel benestar i la inclusió en la societat. Ens adaptem si és necessari fer-ho, la immediatesa en aquesta tessitura és essencial.

Desigualtats socials

Persones beneficiàries:

Any 2021: La Creu Roja va atendre 2.294 persones.

Any 2022: La Creu Roja va atendre 2.559 persones.

+11,59% d'increment.

Programa “Sempre acompanyats”

Any 2021: 78 usuaris - 1.519 serveis.

Any 2022: 83 usuaris - 944 serveis.

Si bé es va baixar en serveis, els usuaris han augmentat un 6,4%.

Entre gener i juny del 2023:

La Creu Roja ha atès 6 persones usuàries amb diversitat funcional.

Amb vulnerabilitat social, s'ha atès 1 persona.

Amb risc d'exclusió econòmica, la Creu Roja ha atès 10 persones.

Per suposat, no deixarem mai de vetllar pel benestar de les persones des dels principis que inspiren la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja. A més, un factor important, clau en tota aquesta ajuda, és la idiosincràsia mateixa del país: Andorra i la seva ciutadania som, en essència, solidaris i compromesos, però fins quan? Estem copsant aquests darrers temps un esgotament de la població a l'hora de ser solidaris, constatem que si es fan campanyes de captació d'aliments seguides o hi ha desastres naturals en un breu període de temps, la població ja no respon com voldríem. La societat considera que són les institucions les que han de vetllar per aquells en qui les desigualtats s'acarnissen més, i això és preocupant. Les desigualtats (aquí i arreu) encenen els extrems i cremen els ponts de la solidaritat, i no ens podem permetre ni que la gent s'habitui que siguin les institucions (estatals o comunals) qui els ajuda ni que decaigui la solidaritat dels nostres conciudadans.

L'entitat que tinc l'honor de representar tan sols és l'engranatge que materialitza el vincle entre els ciutadans i la solidaritat. Sense voluntaris, ajudes d'empreses privades o una població que ajuda de manera sostinguda, així com unes institucions compromeses, no hi haurà campanyes de recapte d'aliments, botiga solidària, etcètera.

La nostra missió és assistir les persones i els col·lectius mitjançant una sèrie d'accions integrades: preventives, assistencials, formatives i d'ajut humanitari. Tot aquest conjunt d'accions han de ser coordinades amb les entitats socials (societat civil) i institucions; no ens pertoca lluitar més per la memòria del passat que no pas per la consciència del nostre futur, i hem de tenir clar que aquest model de solidaritat es pot esgotar.

L'àrea social de la Creu Roja es continua (i continuarà) compromentent a donar suport a les persones en risc d'exclusió social a partir de diferents procediments, ja sigui duent a terme activitats com les colònies d'estiu entre els joves infants amb risc d'exclusió social, de gestió de projectes com el Servei de gestió social dels habitatges de protecció pública basat en el model de Primer la Llar, o de la botiga solidària.

No tot s'ha de deixar en mans del Govern o els Comuns. La societat civil ha de prioritzar el model d'ajuda que es necessita, no una assistència infinita, sinó circumstancial i passatgera. Hem de tornar a recuperar aquell sector poblacional, que es pugui recuperar del sotrac, ajudant-lo si fa falta, sí; però donant-li també les eines per poder tornar a incorporar-se a la societat.

Un exemple el tenim en la Botiga Solidària.

Botiga Solidària (en col·laboració amb el Ministeri d'Afers Socials i Càritas Andorrana)

Any 2021: 481 unitats de convivència (770 usuaris). Encara teniem les escorrialles de la covid i famílies vulnerables en patien les conseqüències per tots conegudes.

Any 2022: 254 unitats de convivència (564 usuaris). Aquí intervé el factor de l'arribada de refugiats ucraïnesos, a molts dels quals es va haver d'ajudar els primers mesos d'arribada al nostre país.

Usuaris: -47,19%. Decreixement clar. No volem que s'eternitzin les ajudes; les persones també tenen dret a recuperar la seva dignitat.

Entre gener i juny 2023:

Situació precària i exclusió social: 158 persones.

944 serveis realitzats.

Usuaris: + 6,4%

D'aquestes 158 persones, ens hem trobat amb:

6 persones usuàries amb diversitat funcional.

1 persona usuària amb vulnerabilitat social.

10 persones usuàries amb exclusió econòmica.

Servei de gestió social dels habitatges de protecció pública basat en el model "Primer la Llar". Edifici Armor

Entre gener i juny 2023:

17 persones amb situació precària i exclusió econòmica.

Colònies per a infants "Connectar per desconnectar"

Entre gener i juny 2023:

13 infants en situació d'exclusió social.

Atenció a immigrants en risc d'exclusió social

Entre gener i juny 2023:

Temporers: 50 persones.

Passavolants: 4 persones.

Refugiats: 96 persones.

En les intervencions en grups de risc d'exclusió social de llarga durada i de caràcter assistencial, es continua treballant per poder garantir la protecció a les persones més vulnerables, ja sigui amb les diferents activitats que es fan a partir del servei de teleassistència domiciliària, com amb els serveis a través dels centres de dia (on es garanteix l'acompanyament dels nostres usuaris des del respecte i la dignitat però amb un caire familiar). Es combat un mal endèmic de la nostra societat, la solitud dels nostres padrins, cada cop més estesa i perdurable, i en això també es noten les desigualtats subjacents.

Centre de Coordinació de Teleassistència (24/365)

Any 2021: La Creu Roja va gestionar 39.282 trucades.

1.054 trucades d'aquestes trucades foren per conversa i soledat.

1.109 trucades per assistència mèdica.

Any 2022: 45.054 trucades gestionades.

1.229 trucades detectades per conversa i soledat.

2.111 trucades per assistència mèdica.

En les trucades gestionades, s'ha notat un augment d'un 14,69%

Entre gener i juny d'aquest 2023, s'han atès:

Diversitat funcional: 185 persones usuàries.

Vulnerabilitat social: 57 persones usuàries detectades per Creu Roja.

Exclusió econòmica: 50 persones usuàries.

Centres de dia, per exemple, en tenim 3; el darrer serà inaugurat en dates properes. Tractem de pal·liar la soledat dels nostres padrins perquè no estiguin tant de temps sols a casa; es mira de desenvolupar recursos socio-sanitaris alternatius als tradicionals que possibiliten que les persones continuïn vivint als seus domicilis amb total dignitat i autonomia.

Centre de dia d'Andorra la Vella. 24 places el 2021, 42 places el 2022.

Centre major de Sant Julià de Lòria. 8 places el 2021, 10 places el 2022. Cal remarcar que aquest és un clar exemple de col·laboració institucional entre l'entitat i un ens comunal, en aquest cas el Comú de Sant Julià de Lòria. El local ens l'han cedit a cost zero.

Centre de dia Paraires. 36 places.

Còmput total dels centres de dia el 2023: 88 places.

En aquests centres hi ha tot un equip multidisciplinari: tècnics de transport socio-sanitari, capacitat assistencial i terapèutica, infermeres, auxiliars d'infermeria, fisioterapeutes, teràpia ocupacional, treballadors socials, etcètera.

Tots aquests centres de dia, si bé estan gestionats per la Creu Roja, és el Govern qui fa les derivacions; són persones que han de ser assistides, i en l'actualitat hi ha llista d'espera. La Creu Roja avança els diners, trobem un local i fem les obres necessàries per adequar-lo a les necessitats dels nostres usuaris. No esperem, com alguns es pensen, que ens ho financin; si arriba l'ajuda, benvinguda sigui, però les entitats que tenim múscul financer hem de ser proactives en aquest aspecte. En cas contrari, els més de 4.000 socis de l'entitat no entendrien que no féssim un bon ús dels seus diners.

Propostes a mitjà termini (període màxim 10 anys)

- Persones que tenen dificultats en la inclusió social i comunitària. S'ha de realitzar una tasca preventiva. Fer activitats de prevenció en l'àmbit de les drogodependències, per exemple.
- Activitats de prevenció sobre violència masclista. El model de societat està tornant a canviar, i ens trobem cada cop més comportaments sexistes en espais públics, es viralitzen els comportaments agressius a través de les xarxes o la música i es flexibilitza la tolerància en els agressors...

- Assessorament i conscienciació social (punt lila). Xerrades informatives, creació d'un equip d'acompanyants, s'incideix en els adolescents i els joves.

Les desigualtats socials han existit, existeixen i existiran. El nostre país no n'és pas l'excepció, com s'ha anat demostrant al llarg del dia d'avui a Prada amb la majoria dels nostres conferencians. Ens pertoca a nosaltres pal·liar-ho, en la mesura de les nostres possibilitats, però aquesta ajuda tan desitjada no s'ha de convertir en un país de persones assistides o entitats socials que sense les ajudes governamentals no volen moure's del seu espai de confort.

Les necessitats hi són i les ajudes han de servir per alleugerir el sofriment dels nostres conciutadans i poder sortir del mal moment esdevingut, no pas ser una càrrega durant els propers anys per a la societat. S'ha de trobar la manera de tornar-los la il·lusió, han de poder trobar-se còmodes en una societat que no els estigmatitza.

Deixeu-me fer una darrera reflexió. Hi ha una manera de posar fi (ara i aquí) a les desigualtats socials, no tan sols del Principat d'Andorra sinó de tot el planeta.

Passar l'electricitat de 220 volts a la que tenien els nostres padrins, i que alguns hem vist, de 125 volts. Algú està disposat a fer el primer pas?

Josep Pol i Pedrós,
secretari judicial i President de la Creu Roja Andorrana